

Buurtprofiel Wacao

Een beeld van de zone Wacao te Curaçao

Buurtprofiel Wacao

Zone 09

Anno 2011

Een beeld van de zone Wacao te Curaçao

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**

Voorwoord:

Het buurtprofiel Wacao heeft tot doel inzicht te bieden in het ontstaan, de huidige situatie en de ontwikkelingen in de Zone Wacao. Met de realisatie van dit buurtprofiel wil het Ministerie Sociale Ontwikkeling Arbeid en Welzijn zijn bijdrage leveren aan een geïntegreerde wijkaanpak voor Curaçao. Dit door kennis over de wijken te genereren en te ontsluiten en deze op een zodanige wijze te presenteren dat betrokkenen in de wijk de daadwerkelijke behoefte van de wijk kennen en op basis hiervan gerichte acties kunnen ondernemen m.b.t. wijkverbetering, wijkontwikkeling en wijkbehoud.

De buurtprofielen hebben als ondertitel meegekregen:

Si mi sa mi pasado i mi presente mi por skohe mi futuro!

Door het verleden te kennen en het heden in kaart te brengen kunnen we onze toekomst gericht bepalen.

Wij hopen dat een ieder die geïnteresseerd is in deze zone baat zal hebben bij dit buurtprofiel.

Inhoudsopgave:

Inleiding

- 1. Geografische positionering**
- 2. Historische ontwikkeling**
- 3. Demografische kenmerken**
 - 3.1. Aantal inwoners
 - 3.2. Leeftijdsopbouw
 - 3.3. Man-vrouw verdeling
 - 3.4. Land van oorsprong bewoners
 - 3.5. Religie
- 4. Sociaal economische kenmerken**
 - 4.1. Samenstelling huishoudens
 - 4.2. Inkomensverdeling
 - 4.3. Opleidingsniveau
 - 4.4. Arbeidsparticipatie
 - 4.5. Tienermoederschap
- 5. Sociale participatie**
 - 5.1. Onderwijs
 - 5.2. Sport
 - 5.3. Vrije tijdsbesteding
 - 5.4. Uitgaansleven
 - 5.5. Vrijwilligerswerk
- 6. Leefbaarheid**
 - 6.1. Leefklimaat
 - 6.2. Sociaal kapitaal
 - 6.3. Huisvesting
 - 6.4. Infrastructuur
 - 6.5. Transport
 - 6.6. Veiligheid
 - 6.7. Gezondheid
- 7. Sociale kaart**
 - 7.1. Voorzieningen/Faciliteiten

-
8. **Wijkontwikkeling**
- 8.1. Stand van zaken
 - 8.2. Wensen en Behoeften
 - 8.3. Profiel Zone Wacao

Inleiding:

Het buurtprofiel is een initiatief van het voormalig overheidsdienst Sociaal Kennis Centrum. Het project is gestart als kwalitatief deelonderzoek van de buurtmonitor. Al tijdens de informatiebijeenkomsten met de wijkvertegenwoordigers is de noodzaak gebleken om een totaalbeeld van de wijk vast te leggen in een wijk- c.q. buurtprofiel. In een dergelijk buurtprofiel worden de objectieve en subjectieve data naast elkaar gezet en met elkaar in verbinding gebracht. Het gaat er dan vooral om, te kijken naar bepaalde opvallende ontwikkelingen in de wijken en het verhaal dat hierachter steekt, verteld door de mensen zelf.

Het buurtprofiel biedt ook andere voordelen; een optimaal inzicht in de wijkstructuur draagt immers bij tot gerichte actie en uiteindelijk tot een daling van de armoede in de wijken. Het gaat hierbij om het vaststellen van de werkelijke behoefte in de wijk. Het project beoogt dan ook om samen met de wijk op basis van een brede bevraging de behoeften en problemen in kaart te brengen en gezamenlijk oplossingen te formuleren. Hier kunnen dan naast de sterke en zwakke punten duidelijke doelstellingen uit voort komen die dienen als een substantiële bijdrage aan wijkgerichte integrale aanpak.

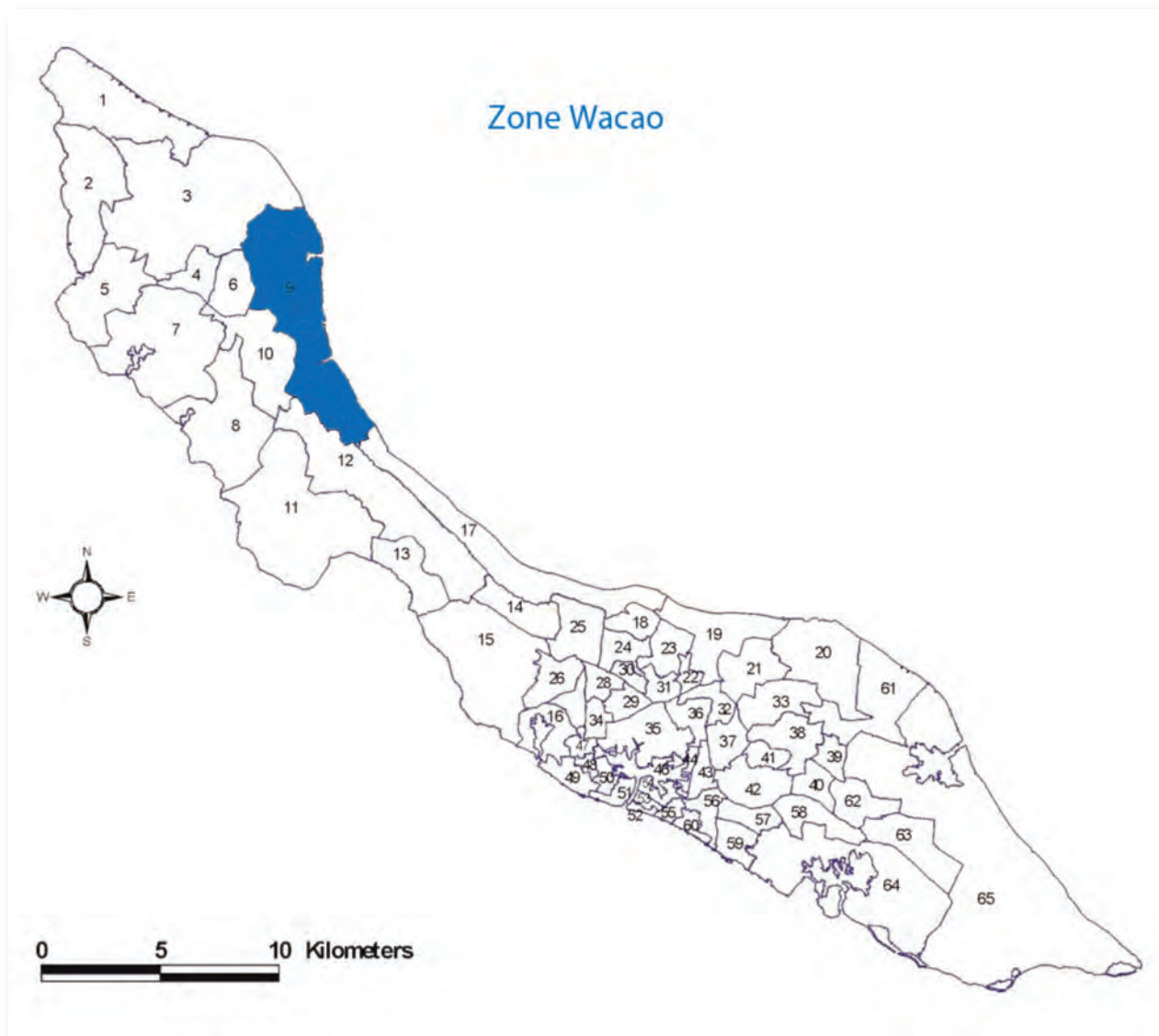
Om tot een buurtprofiel van Wacao te komen is gestart met onderzoek middels een ongestructureerde vragenlijst en is gesproken met een selectief aantal bewoners van de wijk en de wijkbemiddelaar van Wacao. De wijk is tijdens de “desk research” fase verder via literatuuronderzoek beschreven. Hierbij is gebruik gemaakt van de informatie uit de armoede onderzoeken van Reda Sosial, onderzoeken van de Central Bureau of Statistics Curaçao (CBS) waaronder de census en meerdere andere beschikbare literatuur. Waar nodig zijn deze gegevens aangevuld met gegevens van de wijkbemiddelaars.

1. Geografische positionering van de zone Wacao

Buurt: Wacao

Zonegebied: 09

Code: 3001

Deze Zone omvat de **Plantage Wacao**, Area Rabu Yuana, Aerea San Pedro, Area Ascencion en Plantage Patrick.

2. Historie van de Zone Wacao

Wacao is gelegen op een afstand van ongeveer 28 km ten noordwesten van Willemstad. De afkomst van de benaming Wacao bleek moeilijk te achterhalen. Een op sociaal-cultureel gebied uiterst actieve inwoner van Wacao, merkt het volgende op hierover: “Misschien komt de naam Wacao vanwege het feit dat men vanuit het oostelijke gedeelte van de Zone, over plantage Wacao heen, de zee in de verte kan zien. ‘De zee zien’ is in het Papiaments namelijk ‘wak laman’. Echter wordt (vooral in vroegere dagen) het woord ‘laman’ dikwijls verwisseld met het woord ‘awa’ (water). De vissers hadden het vroeger dikwijls over “Awa ta bashi awe”, waarmee zij bedoelden dat de vissen vandaag wegbleven. Bovendien werd de ‘c’ aan het einde van een woord als een ‘k’ uitgesproken in het oud-papiaments. Feit is dat de zone Wacao in de volksmond Wacawa heet, terwijl ‘wac awa’ in het Papiaments ook ‘de zee zien’ betekent. Een toch wel realistische mogelijkheid.

De zee gezien vanuit de zone Wacao over plantage Wacao heen

De zone Wacao is in tweeën gedeeld door een heuvelje. Het noordoostelijke gedeelte heet Wacao P’ariba (Oost Wacao), ook wel Bataya genaamd, en het zuidwestelijke gedeelte Wacao P’abou (West Wacao). Een curiositeit is, dat één van de leiders van de grote Slavenopstand van 1795 op Curaçao, Pedro Wacao heette.

Wacao heeft de vorm van een driehoekige vlieger met een staart. De vlieger wordt gevormd door een drietal wegen: 1. Een stukje van de grote weg Barber-Westpunt. 2. De weg die bij ‘Tanki di Wacawa’ aan de weg Barber-Westpunt begint en in noordwestelijke richting loopt. 3. De weg die bij de oude ‘Toko Wacawa’ aan de weg Barber-Westpunt begint en naar Bou’i Barber gaat. De staart van de vlieger wordt gevormd door het laatste stuk van de weg genoemd onder punt 2.

Verder dient te worden opgemerkt, dat de grenzen van Wacao op verschillende plaatsen erg grillig zijn. Een ondervraagde merkt het volgende hierover op: “Mijn adres hier is Leliënberg en toch ligt mijn huis in de zone Wacao”.

Het ontstaan van Wacao

Het ontstaan van het overgrote deel van de dorpen en wijken op Curaçao, is onafscheidbaar verstrengeld met de geschiedenis van het plantagebedrijf. In dit kader halen wij een passage aan uit het boek ‘Het Curaçaose Plantagebedrijf’ van W.E. Renkema: ”Pas omstreeks 1660 begon de eigenlijke plantagegeschiedenis van Curaçao. De groeiende betekenis van het eiland als centrum van de slavenhandel kreeg, maakte het noodzakelijk het aantal compagnietuinen en plantages voor de verbouw van voedselproducten uit te breiden. Naast de Compagnietuinen (kleine landbouwgronden), vooral langs de oostzoom van het Schottegat, werden ook elders plantages aangelegd. De eerste Compagnieplantages in Bándabou bijvoorbeeld, dateren uit het derde trimester van de 17de eeuw”.

Feit is dat in vroegere tijden de plantages de enige woonkernen vormden buiten Willemstad. In de buurt van deze plantages vormden zich langzaam woongemeenschappen. Eerst van ex-slaven in het tweede kwartaal van de 19de eeuw en daarna van een groot aantal ex-slaven dat bij de afschaffing van de slavernij in 1863, vrij was gekomen.

In eerste instantie bleven de meeste ex-slaven in dienst van de plantage-eigenaar. Hierbij werd in het bijzonder het zogeheten ‘Paga Tera Systeem’ toegepast. W.E. Renkema schrijft het volgende hierover: “De geëmancipeerde (ex-slaaf) mocht zijn huisje op de plantage blijven bewonen, hij mocht op de plantage voor eigen gebruik een perceeltje maïs bebouwen, hout kappen en houtskool branden en verder een paar ezels en enig kleinvee op nahouden. In ruil hiervoor mocht de plantage-eigenaar beschikken over de maïsstengels en van de geëmancipeerde vragen dat hij twaalf dagen per jaar zonder loon, maar wel tegen verstrekking van voedsel, voor hem werkte. Daarnaast kon de planter de geëmancipeerde oproepen tegen beloning voor hem te werken zodra er werk was”.

Voor wat betreft het ontstaan van de zone Wacao (ongeveer midden 19de eeuw, zijn in het bijzonder Plantage Wacao (in de volksmond Plantashi Wakawa), die ongeveer uit 1690 dateert en Plantage Hieronimus (in de volksmond Plantashi Ciroma), aangelegd in de eerste decennia van 1700. Het betreft hierbij twee grote zusterplantages die naast elkaar liggen, gescheiden door de weg die van Barber naar Westpunt loopt. Wacao aan de oostelijke zijde en St. Hieronimus aan de westelijke zijde.

Opvallend is dat Plantage Wacao nooit een echt landhuis heeft gehad, ondanks het feit dat deze plantage gedurende lange tijd tot de belangrijkste plantages van Bándabou heeft behoord. Wel heeft er ooit een kleiner plantagehuis gestaan, waarvan het fundament nog zichtbaar is. Echter heeft plantage St. Hieronimus wel een landhuis gekend, dat later in compleet verval is geraakt. Volgens Dolf Huijgers en Lucky Ezechiëls in ‘De landhuizen van Curaçao en Bonaire’, werd tussen 1905 en 1907 in de grotten van de St. Hieronimusberg enig fosfaat gedolven.

In de jaren '30 van de vorige eeuw zijn zowel plantage Wacao als St. Hieronimus aangekocht door een landskind, dhr. Bacilio Maximiliano ‘Chimi’ Djaoen. Naast landbouw en veeteeltactiviteiten, dreef dhr. Chimi ook een slagerij en een kleine Toko. (Toko Wacawa). Het naambordje hangt er nog.

Naambord van de vroegere Toko Wacawa

Sinds de tweede wereldoorlog tot en met heden, heeft plantage Wacawo als oefenterrein gediend voor de plaatselijke militairen. Noemenswaardig is het feit dat plantage Wacawo waarschijnlijk de laatste plantage is geweest waar het ‘paga-tera systeem’ nog heeft bestaan, namelijk in de jaren vijftig van de vorige eeuw. Dit echter onder zachtere omstandigheden dan in vroegere tijden het geval was. Volgens een groep van 15 ouderen van Wacawo, mochten kennissen en burens die zulks wensten, een stuk land op het terrein van Chimi bewerken. In ruil hiervoor kreeg Chimi o.a. maïsstengels voor zijn vee. ‘Chimi di Wacawo’ is lange tijd een begrip geweest in Bándabou. Toen hij in 1970 overleed, gingen zijn bezittingen over in handen van zijn nakomelingen.

“Een eerste aanzet voor de sociale en culturele ontwikkeling van Curaçao die de basis heeft gelegd voor de ruimtelijke inrichting van het eiland, is gelegd door bisschop Martinus Johannes Niewindt die als hoofd van de Katholieke Kerk indertijd (rond 1840 en daarna), een netwerk van kerkdorpen over het eiland heeft verspreid. Om godsdienst en onderwijs naar de over het eiland verspreide bevolking te brengen, verdeelde hij het gebied buiten Willemstad op systematische wijze in een aantal kerkelijke parochies. Zo ontstond een netwerk van strategisch gelegen kerkelijke en onderwijscentra die later tot kerkdorpen zouden uitgroeien” (L. Janga: Het ontstaansgeschiedenis van onze Wijken). De zone Wacawo werd hierbij ingedeeld bij de parochie Barber.

Middel van Bestaan

Evenals de rest van Bándabou, leefden de bewoners van Wacawo in de eerste twee decennia van de vorige eeuw nog hoofdzakelijk van de landbouw, veeteelt en visserij. Andere vormen van levensonderhoud op kleinere schaal waren o.a. het plukken van dividivipeulen, het snijden van aloë, branden van houtskool alsook huisnijverheid, zoals het vlechten van hoeden en manden. Vanwege haar geïsoleerde ligging vormde Wacawo, gelijk andere nabi-

jgelegen dorpen, in hoge mate een 'self-sufficient' samenleving gebaseerd op een ambachtelijke economie.

Dr. J. Hartog merkt het volgende op over de hoedenvlechterij in zijn boekje 'Curaçao in Oude Ansichten': "Het vlechten van hoeden is de oudste huisindustrie op het eiland Curaçao. Voordat de olie kwam beijverden de Missie en de Overheid zich om de hoedenvlechterij te bevorderen teneinde een betere bestaansmogelijkheid voor de bevolking te scheppen. In de beste tijd werd honderdveertigduizend dozijn per jaar uitgevoerd, ter waarde van vijf a zes ton of tweederde van de totale uitvoerhandel. In 1930, vijftien jaar nadat de olie was gekomen, was het hoedenvlechten met 5038 beoefenaars, waarvan 5 mannen, nog het meest uitgeoefende beroep (volkstelling 1930). Maar na 1934 is deze huisnijverheid geleidelijk aan verdwenen.

Collectieve hoedenvlechterij in vroegere dagen

Arbeidsmigratie

De laatste decennia van de 19de eeuw en de twee eerste van de 20ste eeuw, waren o.a. door aanhoudende droogte, zeer moeilijke economische tijden. Op zoek naar werk trokken de mannen weg en lieten hun akkers achter. Eerst naar de kust van Venezuela en Colombia, daarna respectievelijk naar Santo Domingo, Suriname, Cuba en Panama. Het meest bekende is de trek naar Cuba om daar in de suikerrietvelden te gaan werken.

De uitbreiding van de fosfaatindustrie op de Tafelberg en de komst van de olie-industrie in het eerste kwartaal van de 20ste eeuw met de hiermee verband houdende nevenindustrieën alsook de intensivering van de handel, leidde tot een tweede arbeidsmigratiegolf; nu in eigen land. Hierbij dient te worden meegenomen de democratisering van het onderwijs die rond de helft van de vorige eeuw definitief opgang kwam. Dit opende bovendien nieuwe mogelijkheden op de arbeidsmarkt voor de nieuwe generaties. Velen trokken weg richting stad en lieten hun akkers achter. Door deze ontwikkelingen geraakten landbouw en veeteelt in totaal verval en worden tegenwoordig meer als hobby beoefend in Bándabou. De visserij als vak, speelt geen belangrijke rol in de zone Wacao in tegenstelling tot bijvoorbeeld Westpunt en Lagun die aan zee liggen.

De Tafelberg waar fosfaat werd gewonnen

De rol van de Kerk en de invloed hiervan op het sociaal-culturele leven

Zoals eerder opgemerkt ressorteert de zone Wacao onder de parochie Barber. Gelijk andere dorpen van Curaçao, is de Katholieke Kerk van grote invloed geweest voor wat betreft de ontwikkelingsgeschiedenis van de zone Wacao. Dit zowel op het gebied van het onderwijs als op sociaal-cultureel gebied. Naast haar religieuze taak fungeerde de kerk namelijk ook als een soort trefcentrum voor de mensen. Er was een tijd dat mededelingen van de Overheid en andere belangrijke informatie, tijdens de mis werden voorgelezen. Na de mis op de zondagen, bleven veel gelovigen na praten en van gedachten wisselen op het kerkterrein, terwijl zij elkaar de laatste nieuwtjes vertelden. Daarnaast behoorden de religieuze tradities tot de meest belangrijke gebeurtenissen van sociaal-culturele aard in de samenleving. De hoogtepunten waren Kerst, Pasen en de Eerste Heilige Communie. Bovendien heeft de Kerk, zoals eerder opgemerkt, de basis gelegd voor het onderwijs in de buitendistricten van Curaçao, inclusief Bándabou.

Communicatie en Transport

In vroegere tijden vormden communicatie en transport een gecompliceerde realiteit voor geheel Bándabou. Zoals boven opgemerkt ging het contact met de stad in hoge mate via de Kerk, terwijl vóór de jaren '30 van de overige eeuw, de ezel en het paard de enige transportmiddelen waren. Pas hierna kwamen de eerste houten bussen. De komst van de radio in de jaren '50 met daarna de telefoon en weer later ook de televisie, bracht hierin uiteraard een radicale omwenteling.

Bij een totaal van zeven ontmoetingen met ouderen kwam naar voren dat de electriciteitsvoorziening en de waterleiding in de jaren '60 Bándabou bereikten. Voor Wacao en omgeving was dit midden jaren zestig. In hetzelfde decennium deed ook de familieauto zijn intrede. Men kon zelfs de namen noemen van de eerste personen die in Bándabou een personenauto hadden. In Wacao was dit 'Chimi di Wacawa'. Uiteraard betekende omschreven ontwikkelingen een grote stap in het evolutieproces van Bándabou en zone Wacao.

3. Demografische kenmerken

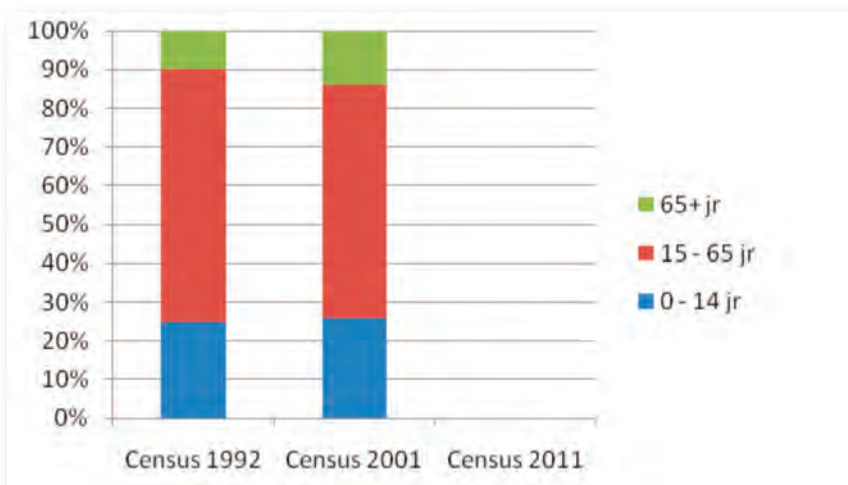
3.1. Aantal inwoners

De Zone Wacao heeft een oppervlakte van 22,99 vierkante kilometer. Uit de CBS-volkstelling van 2001 blijkt dat Wacao tot de acht minst bevolkte Zones behoort met een totaal van 410 inwoners. Dit is een daling van 40 mensen in vergelijking tot de telling van 1992 die een totaal van 450 aangeeft, hetgeen een dalingpercentage van 8,9% vertegenwoordigt. Dit percentage ligt ietsje onder dat van Curaçao, dat in dezelfde periode een daling van 9,3% toonde. Gelijk de rest van Bándabou dienen de redenen hiervoor gezocht te worden in de richting van de noodzaak om dichter bij de werkplek te wonen, transportcomplicaties, het trouwen met mensen elders op het eiland, in Nederland afgestudeerden die niet terugkeren en vooral ook de 'exodus' naar Nederland in de jaren negentig; uiteraard op zoek naar een beter bestaan.

Wacao was in 2001 een van de dunst bevolkte Zones van Curaçao slechts 18 bewoners per km² ten opzichte van 302 voor geheel Curaçao. Een van de hoofd-redenen hiervoor is het feit dat het overgrote deel van de huizen op groot te noemen erven, vroegere landbouwgronden, staan. Wacao telde in 2001 namelijk slechts 7 woningen per km², het laagste totaal voor geheel Curaçao. Dit terwijl de gemiddelde woningbezetting van 3,7 personen in Wacao, slechts 0,7 punten boven die van Curaçao als geheel ligt. Uiteraard is bovengenoemde teruggang in bewonerstal tussen 1992 en 2001, hier ook debet aan.

3.2. Leeftijdsopbouw

Curaçao kent al enkele jaren een proces waarbij het aandeel personen jonger dan 15 jaar aan het afnemen is ("ontgroening") en daartegenover een proces waarbij het aandeel van personen van 65 jaar en ouder aan het toenemen is ("vergrijzing"). Volgens de CBS-censussen van 1992 en 2001, geldt dit ook voor de zone Wacao. In de periode tussen 1992 en 2001 bijvoorbeeld is een toename van 1% bij de leeftijdsgroep van 0 t/m 14 te zien, terwijl Wacao gedurende dezelfde periode een toename van 4% noteerde voor wat betreft de leeftijd van 65 jaar en ouder.

		Census	Census
		1992	2001
0 – 14 jr	Wacao	25,0%	26,0%
	Curaçao	25,9%	23,6%
15 – 65 jr	Wacao	65,0%	60,0%
	Curaçao	66,0%	65,6%
65 + jr	Wacao	10,0%	14,0%
	Curaçao	8,1%	10,8%

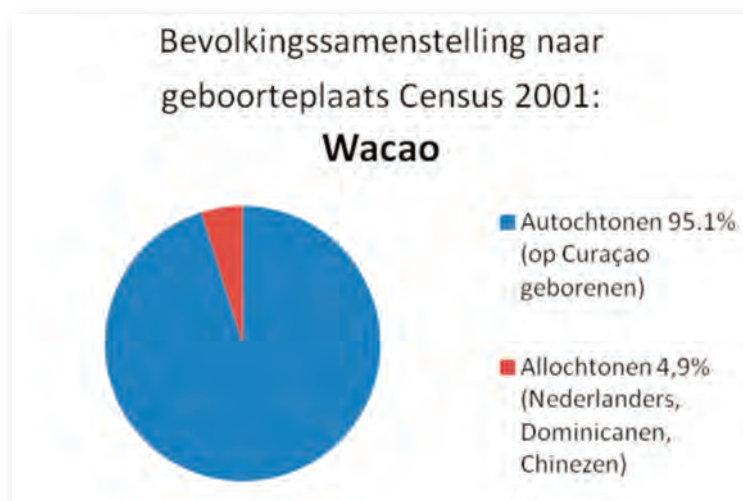
Leeftijdsverdeling zone Wacao in vergelijking tot Curaçao

3.3. Man-vrouw verdeling

Het is een bekend feit dat Curaçao als totaliteit sinds jaren een duidelijk vrouwenoverschot kent in verhouding tot het aantal mannen. In 2001 was de sex-ratio voor Curaçao 116 (100 mannen tegenover 116 vrouwen). Dit fenomeen schijnt zich meer en meer te manifesteren in de meeste zones en wijken. Voor wat betreft de resultaten van de CBS-Census 2001, geldt dit echter niet voor Wacao. Hoewel Wacao namelijk een vrouwenoverschot kent, geeft Census 2001 een kleine daling van de 'sexratio' te zien. Van 110 in 1992 naar 107 in 2001, hetgeen een verhouding inhoudt van 107 vrouwen ten opzichte van 100 mannen.

3.4. Land van oorsprong

Volgens Census 2001 is Wacao één van de zones met het hoogste percentage autochtonen (op Curaçao geboren), met name 95,1%. Het gemiddelde voor Curaçao was in datzelfde jaar 84,2%. Hoewel Census 2001 een procentagetotaal van 4,9% geeft, woont volgens verschillende informanten momenteel slechts twee buitenlanders in Wacao; een Dominicaanse dame getrouwd met een inwoner van Wacao en een Haitiaan die het land bewerkt. Eén van de redenen hiervoor is het feit, dat Wacao geen Chinese toko's of snacks kent. Volledigheidshalve dient te worden opgemerkt dat het aantal personen met emigratieplannen, na de exodus van de jaren '90, uiterst laag was in 2001 in Wacao. Slechts 1,2% vergeleken met een landelijk gemiddelde van 6,2%.

3.5. Religie

Een totaal van 76% procent van de bevolking van de zone Wacao was in 2001 katholiek. Dit percentage ligt lager dan het gemiddelde voor Curaçao (80,1%) en beduidend lager (17%) onder dat van Westpunt met 93%. Misschien is dit te wijten aan het feit dat Wacao zelf nooit een katholieke kerk heeft gehad. Men is steeds toegewezen geweest op de kerken van Barber, Soto en Westpunt.

Andere godsdiensten actief in Wacao zijn: Adventisten, Jehova-getuigen en Para de Sufrir, die samen een totaal van 23.5% van de bevolking van Wacao uitmaken. Geen van deze religieuze organisaties hebben echter een kerk in Wacao staan. Slechts 0,5% gaf zich in 2001 op als onkerkelijk.

Al bij al kan gesteld worden, dat Wacao een religieuze gemeenschap vormt. Een groot deel van de respondenten verklaart met regelmaat naar de kerk te gaan, terwijl een kleiner gedeelte aangeeft dit occasioneel te doen.

4. Sociaal economische kenmerken

4.1 Samenstelling huishoudens

Het fenomeen van éénpersoonshuishoudens (alleenstaanden) op Curaçao lijkt groeiend te zijn. De CBS-volkstellingen van 1992 en 2001 geven respectievelijk 15,7% en 20,7% te zien. Een en ander impliceert een stijging van 5%. Voor 12 door de Buurtmonitor van 2007 bestudeerde wijken gold een totaal van 23,3%. Een verdere stijging dus.

Voor wat betreft de zone Wacao zijn momenteel geen cijfers beschikbaar. Het overgrote deel van de ondervraagden zijn echter van mening dat het fenomeen van de éénpersoonshuishoudens weinig voorkomt in Wacao. Indien deze mening correct is, komt dit waarschijnlijk door de Grootfamiliecultuur die alleenstaanden opvangt.

Het percentage éénoudergezinnen met een vrouw aan het hoofd is in Wacao met 0,7% gedaald in de periode van 1992 en 2001; respectievelijk van 24,1% naar 23,4%. Dit percentage ligt beduidend lager dan die van het landelijk gemiddelde van 39,6% in 2001. Zoals blijkt is het verschil hierbij 16,2%.

Voor wat betreft het verschijnsel éénoudergezinnen met kinderen jonger dan 18 jaar, menen wijkvertegenwoordigers dat dit te verwaarlozen is in de zone Wacao. De CBS-censussen van 1992 en 2001 geven dit ook als nihil aan.

Percentages eenpersoonshuishoudens zonder kinderen

	Census 1992	Census 2001
Wacao	0,0%	0,0%
Curaçao	15,7%	20,7%

Percentages eenpersoonshuishoudens met kinderen jonger dan 18 jaar

	Census 1992	Census 2001
Wacao	0,0%	0,0%
Curaçao	10,5%	7,8%

Het percentage meergezinshuishoudens in Wacao is gestegen van 12,5% in 1992 naar 18,0% in 2001. Dit in tegenstelling tot de meeste Zones op Curaçao, die juist een daling hebben ervaren gedurende genoemde periode. Het gemiddelde voor Curaçao bijvoorbeeld ging in die periode van 9,6% in 1992 naar en 8,0% in 2001.

4.2. Inkomensverdeling

Het gemiddelde inkomen per werkende in Wacao was f. 1541,= volgens Census 2001. Hiermee lag deze Zone f. 1105,= (circa 42%) beneden het gemiddelde van f. 2646,= voor Curaçao. Ook voor wat betreft het gemiddelde geïnflerde inkomen per werkende over de periode 1992-2001, scoort Wacao substantieel lager met een totaal van f. 1704,= ruim 25% lager dan het gemiddelde van f. 2273,= voor geheel Curaçao.

Het gemiddelde huishoudinkomen in Wacao was f. 2545,= in 2001 tegenover een landgemiddelde van f. 3701,=. Ook hierbij is dus sprake van een substantiële discrepantie van f. 1156,= in het nadeel van de zone Wacao. Het percentage onderstandtrekkers van 7.9% voor Wacao is echter vrijwel gelijk aan het gemiddelde van 8,2% voor Curaçao.

Opvallend is de (relatief) lage waarde van Economische Afhankelijken in Wacao met een totaalcijfer van 109. Curaçao noteerde in dezelfde periode een totaal van 182. Onder de term 'economische afhankelijken' vallen jeugdigen tot 15 jaar die nog niet aan het arbeidsproces deel nemen en ouderen boven 65 jaar die niet meer werken.

In 2008 stelde de Overheid een armoedegrens van f. 2.195,= vast voor een gezin bestaande uit vier personen voor wat betreft het maandelijks huishoudinkomen. Met een gemiddeld huishoudinkomen van f. 2545,= in 2001, lag Wacao een kleine 15% boven deze armoedegrens.

4.3. Opleidingsniveau

Het opleidingsniveau (d.i. 'het aantal mensen met een hogere opleiding voor ieder 100 personen met een gevolgte lage opleiding) van de mensen op Curaçao, stijgt geleidelijk. Dit is ook van toepassing voor de Wacao. Zoals blijkt uit onderstaand grafiek blijven de cijfers voor Wacao echter ver beneden de landgemiddelden, hoewel er sprake is van een vooruitgang van 5.9% tussen 1992 en 2001.

Opleidingsniveau Wacao

	Census 1992	Census 2001
Wacao	8,4%	14,3%
Curaçao	23,1%	38,3%

Feit is dat de meeste ouderen de basisschool hebben afgerond. Voor wat betreft het Voortgezet Onderwijs ligt dit echter heel wat anders. Een groot gedeelte heeft namelijk geen verdere studie kunnen volgen of kunnen afronden. De redenen hierover zijn steeds dezelfde voor de meeste districten ver buiten de stad: Sociaaleconomische en familieomstandigheden, in het huwelijk treden, zwangerschap, transportcomplicaties en andere persoonlijke omstandigheden. Uiteraard is er ook sprake van een percentage dat dit onderwijsniveau niet kan volgen.

Alfabetisme

Volgens de CBS-censussen vertoont het percentage analfabetisme in Wacao een dalende trend. Van 6.8% in 1992 naar 4.8% in 2001; een daling dus van 2%. is heel laag. Hiermee ligt Wacao echter nog steeds 1.2% boven het analfabetisme gemiddelde van 3.6% voor geheel Curaçao in 2001. Plaatselijke respondenten alsook wijkvertegenwoordigers zijn echter van mening dat het analfabetisme percentage momenteel lager ligt in hun Zone. De resultaten van Census 2011 moet hier duidelijkheid in brengen.

4.4. Arbeidsparticipatie

Het 'werkloosheidspercentage' voor Wacao groeide in de periode 1992-2001 met 7,2% en lag in 2001 op 22,7%. Dit is beduidend hoger dan het gemiddelde van 15,8% voor Curaçao. In 2006 berekende de AKO (Arbeidskrachten Onderzoek) een gemiddeld werkloosheidspercentage van 14,7% voor Curaçao. Een uiterst lichte teruggang van 0,3% dus vergeleken met 2001. Deze ontwikkeling schijnt echter in geen enkel opzicht van invloed te zijn geweest voor wat betreft de werkloosheids situatie in de zone Wacao.

Buurtmonitor 2007 komt tot een gemiddeld werkloosheidspercentage van 19,9% voor 12 door haar bestudeerde sociaaleconomisch minder bedeelde wijken, zogeheten aandachtswijken. Het percentage van 22,7% voor Wacao in 2001, lag zelfs hoger met een saldo van 2,8%. Het gemiddelde voor Curaçao was 15,8%.

Voor wat betreft de jeugdwerkloosheid zijn geen cijfers voor 2001 beschikbaar. De laatste cijfers zijn van de CBS-census van 1992, die het hoge totaal van 44,4% geven voor Wacao. De gemiddelden voor Curaçao waren in 1992 en 2001 respectievelijk 32,7% en 33,7%. Dus ook hier vertoont Wacao een hogere werkloosheidspercentage van ruim 11% vergeleken met het gemiddelde voor Curaçao.

Feit is dat de laatste jaren de jeugdwerkloosheid op Curaçao, over de gehele linie een stijging te zien geeft. Met grote waarschijnlijkheid is dit ook het geval voor wat betreft Wacao.

Volgens onderzoekscijfers van de AKO heeft de economische situatie van het land Curaçao de laatste jaren een positieve ontwikkeling meegemaakt. Dit blijkt o.a. uit de landsgemiddelden voor werkloosheid, die een duidelijke daling tonen en nu op 10,3% voor 2008 en 9,7% voor 2009 liggen. Of dit van enige invloed is geweest op de werkloosheid in Wacao, dient nog uit de cijfers van Census 2011 te blijken. De meeste ondervraagden zijn van mening dat dit niet het geval is geweest.

4.5 Tienermoederschap

De (negatieve) gevolgen van het tienermoederschap (meisjes tussen 15 en 19 jaar), reiken verder dan in eerste instantie zou lijken. In de meeste gevallen namelijk, leidt dit tot een blokkade in de verdere ontwikkeling van de (te) jonge moeder; niet slechts op onderwijs, maar ook op sociaal-cultureel gebied. De psychologische gevolgen hierbij dienen ook niet onderschat te worden. Het tienermoederschap impliceert namelijk een uiterst radicale omwenteling in het bestaan (ontwikkelingsfase) van de jonge moeder.

In feite wordt zij abrupt uit haar natuurlijke ontwikkelings- en belevingswereld weggerukt. De negatieve gevolgen hiervan zullen zich in de toekomst openbaren, vooral voor wat betreft haar sociale- en sociaaleconomische situatie. Uiteraard werkt dit door ten nadele van haar directe omgeving en de gemeenschap.

Ook de zone Wacao kent dit probleem. Het percentage tienermoeders was namelijk 5,9% in 2001. Hiermee blijft Wacao echter 1.4% onder het landsgemiddelde van 7.3%. Plaatselijke Wijkleiders en andere respondenten blijven echter volhouden dat dit percentage de laatste decennia substantieel is gedaald in Wacao. Als reden wordt aangevoerd het feit dat de jeugd momenteel betere 'seksuele voorlichting' krijgt op school en via de Internet belangrijke educatieve informatie in deze opdoet.

5. Sociale participatie

De maatschappelijke participatie is één van de thema's die in de buurtmonitor gebruikt wordt om het leven in de wijken te meten. Hierbij gaat het om participatie aan onderwijs, deelname aan sport en cultuur, vrijetijdsbesteding (hobby's e.d.) het uitgaansleven en het vrijwilligerswerk.

5.1. Onderwijs (Schoolparticipatie)

De zone Wacao heeft zelf nooit over een school kunnen beschikken, vanwege de kleinschaligheid ervan. De kinderen gingen sinds oudsher op Barber, Soto en Westpunt naar school. Een klein aantal ging door toedoen van de ouders ook verder op en in de stad naar school.

Het overgrote deel jongeren bezoekt de scholengemeenschap VSBO/AGO Joseph Civilis op Barber. Deze scholengemeenschap is het resultaat van de fusering van een vroegere LTS, een Huishoudschool en een Mavo-school.

De schoolparticipatie onder kinderen van 6 t/m 14 jaar is de laatste jaren erg hoog op Curaçao. Dit geldt ook voor de zone Wacao. Betrouwbare bronnen uit het onderwijsveld in Bándabou bevestigen dit. In het kader van het veldonderzoek in Bándabou zijn namelijk gesprekken gevoerd met een Hoofd Basisschool, een wnd. Hoofd Basisschool, een Hoofd van het Speciaal Onderwijs en een drietal leerkrachten. Deze gesprekken gingen over de algehele situatie van het Onderwijs op Bándabou. De meningen waren vrijwel gelijklopend.

Met grote waarschijnlijkheid heeft deze ontwikkeling o.a. te maken met de leerplichtwet en de verdere evolutie van de democratisering van het Onderwijs. Schoolparticipatie bij 15-19 jarigen valt ook erg positief uit. In 2001 was dit 88,2% tegenover een gemiddelde van 81,5% voor Curaçao.

Het zittenblijversprobleem (13-14-15 jarigen in het basisonderwijs) is groot te noemen. Sinds jaren '90 leek dit probleem min of meer te verminderen. In 2001 was het gemiddelde voor Curaçao 19,2%. In het geval van Bándabou liggen deze gemiddelden substantieel hoger. Dit blijkt uit de volgende vergelijkingscijfers: Leliënberg 34.1%; Barber 26%; Soto 27,5% en Westpunt 35.3%.

Opvallend laag is hierbij het percentage dat Census 2001 geeft voor Wacao, namelijk 8.7%. Dit getal roept vraagtekens op. Niet alleen omdat het tot de vier allerlaagste van geheel Curaçao behoort, doch vooral ook omdat het ruim 3 1/2-maal lager ligt dan die van eerdergenoemde Zones die allen in dezelfde streek liggen. Leliënberg (34.1%) vormt als het ware zelfs een totaliteit met Wacao, terwijl de kinderen van beide Zones onder ongeveer dezelfde omstandigheden, hoofdzakelijk dezelfde scholen bezoeken.

Het feit dat het drop-outpercentage voor Wacao in 1992 (32.4%) ongeveer gelijk was aan dat van eerder aangehaalde vier zusterzones, maakt de zaak nog gecompliceerder.

Indien genoemd zittenblijverspercentage (8.7%) voor Wacao wel klopt, dan dient de reden hiervoor gezocht te worden in de richting van de gezinscultuur in de zone Wacao; met

dien verstande dat de kinderen van Wacao thuis verreweg meer educatieve steun krijgen dan die in de andere zusterzones. Ook de kleinschaligheid van de zone kan van enige invloed zijn.

De drop-outcijfers voor 2001 zijn niet beschikbaar voor wat betreft de zone Wacao. Voor 1992 noemt de CBS-census een percentage van 32,4%. Het percentage voor zusterzone Leliënberg was in datzelfde jaar 34,7%. Uitgaande van het feit dat voor zowel Soto, Westpunt als Lagun, een toename aan 'drop-outs' van circa 13% en Leliënberg circa 8% te constateren is in de periode 1992-2001, kan voorzichtig worden uitgegaan van de veronderstelling dat ook voor Wacao een zekere graad van verhoging van het drop-out-percentage heeft plaatsgevonden. In ieder geval zeker geen verlaging.

Feit is in ieder geval dat direct betrokken informanten in het onderwijsveld in Bándabou aangeven, dat de leerlingen van Wacao het momenteel zeker niet veel beter doen dan die van Soto (56,1% drop-outs) en Westpunt (44,4% drop-outs) in 2001.

Dezelfde informanten wijzen bovendien met klem op de lage graad van betrokkenheid van de kant van de ouders voor wat betreft de leerprestaties van hun kinderen. Ouderavonden worden niet goed bezocht, evenmin door de school georganiseerde cursussen 'Informatie en Sociale Vorming'. Een enigszins verzachtend argument hierbij is volgens genoemde informanten het feit, dat wegens omstandigheden in meerdere gevallen beide ouders buitenshuis moeten werken.

Aandeel 13-14-15 jarigen in het Basisonderwijs (Zittenblijversproblematiek)

	Census 1992	Census 2001
Wacao	-	8,7%
Curaçao	26,2%	19,2%

Vergeleken met het Basisonderwijs geldt ook voor Wacao, evenals voor de meeste andere Zones van Bándabou, dat de resultaten op Voortgezetniveau beter liggen. De prestaties van de weinige leerlingen uit Wacao zijn redelijk te noemen volgens insiders.

Aandeel 15t/m 19 jarigen in Voortgezetonderwijs

	Census 1992	Census 2001
Wacao	63,3%	88,2%
Curaçao	72,5%	81,5%

5.2. Sport en culturele activiteiten

Feit is dat (continue) deelname aan sport- en culturele activiteiten, bijdraagt tot de persoonlijkheidsverheffing van in het bijzonder het kind en de jongere in vorming. Dit middels het opdoen van o.a. waardevolle karaktereigenschappen. In dit licht bekeken zijn sport- en culturele activiteiten als actievorm van groot belang binnen de totaliteit van een volksopvoedingplan bij de wijkaanpak. Uiteraard heeft de sportbeoefening een belangrijke waarde voor wat betreft de lichamelijke opvoeding en de hiermee verband houdende gezondheidsstatus binnen de wijk.

Sportactiviteiten

De meest populaire sportactiviteiten zijn o.a.: Voetbal, baseball, volleybal, softball, basketbal, atletiek, boksen, wielrennen, wandelen, vissen, zwemmen en toeschouw werd bij sportevenementen.

Wacao kent vrijwel geen sportbeleving. Ook ontbreekt er elke vorm van fysieke infrastructuur op sportgebied. Er is wel een voetbalveld, maar die is in verval geraakt, overwoekerd door wildgroei.

Wacao heeft ooit een voetbalorganisatie gekend, met name de 'Wakawa Boys'. Mede o.a. de exodus naar Nederland in de jaren negentig is deze organisatie echter langzaam doodgebloed. Sporadisch organiseren kinderen op spontane wijze een voetbalspel of wedstrijd hardlopen op het erf of een open terrein. Volwassenen en ouderen spelen gedurende de weekeinden, traditioneel domino bij vrienden thuis.

Het voetbalveld van Wacao, overwoekerd door wildgroei.

Culturele Activiteiten

Wacao kent weinig activiteiten op cultuurgebied; evenmin cursussen van vormende aard of activiteiten op het gebied van bijvoorbeeld de handvaardigheid en dergelijke.

Een groot pluspunt is het feit dat in de zone Wacao de laatste der Mohikanen op het gebied van de 'Ka'i Orgel-muziek' van geheel Curaçao woont. Dit in de persoon van dhr. Serapio Pinedo, die op hoge leeftijd nog steeds 'ka'i orgels' bouwt en ook 'ka'i orgel-muziek' zet. Ook verzorgt dhr. Serapio nog steeds cursussen op beide gebieden van de 'ka'i orgelkunst' voor zowel kinderen, jongeren als volwassenen. In vroegere tijden organiseerde dhr. Pinedo ook Seú-optochten met daaraan verbonden Seú-feesten op zijn erf. Ook hieraan is echter een eind gekomen een aantal jaren terug, omdat niemand de verantwoordelijkheid hiervoor overnam toen dhr. Pinedo zich vanwege zijn leeftijd terug moest trekken.

Volledigheidshalve dient te worden opgemerkt dat dhr. Pinedo in zone Flip is geboren, doch het overgrote deel van zijn leven in Wacao heeft gewoond. Deze zone vormde tevens de basis voor zijn jarenlange activiteiten op sociaal-cultureel gebied. Momenteel is hij echter in de zone Leliënberg woonachtig, net op de scheiding tussen Wacao en Leliënberg.

Ka'i Orgels in atelier Serapio Pinedo

Een tweede pluspunt vormen de activiteiten van de Fundashon Pal'i Tamarein onder lei-

ding van dhr. Marwin Ricardo, die het behoud van de 'Suplamentu di Kachu' (hoorn blazen) nastreeft. Hoewel de meeste leden van deze folkloristische Stichting uit Wacao komen, nemen ook hoornblazers uit andere Zones van het eiland deel aan haar occasionele activiteiten. De Fundashon Pal'i Tamarein heeft ook een drumband voor kinderen en jongeren onder haar beheer, die momenteel door omstandigheden minder actief is.

Volledigheidshalve dienen de activiteiten bij het ouderlijk huis van de familie Hansen - door de kinderen omgedoopt tot Kas di Nos Infansia- genoemd te worden. Hier worden namelijk bij gelegenheden publieke comeback-, ka'i orgel- en tambúfeesten georganiseerd. Een en ander echter op commerciële basis.

Eén van de hoofdredenen voor bovenomschreven tekort aan actie op sociaal-cultureel gebied in Wacao, is het niet beschikken over een adequate ruimte voor activiteiten op het betrokken gebied. Vroeger was er een gebouw van de Credit Union San José, dat ook dienst deed als een soort Buurtcentrum en sociaal-cultureel trefpunt. Tegen een lage prijs konden de wijkbewoners het gebouw huren voor de organisatie van alle mogelijke vormen van sociaal-culturele evenementen. Het gebouw is echter sinds jaar en dag niet meer in gebruik en bevindt zich momenteel in gevorderde staat van verval.

Het vervallen gebouw van de Credit Union San José

Feit is dat er momenteel een duidelijk tekort aan initiatiefzin en pro-activiteit te bemerken is in Wacao. Waarschijnlijk heeft dit te maken met de kleinschaligheid van de Zone, doch ook met het ontbreken van elke vorm van professionele en financiële ondersteuning. Een plaatselijke informant merkt het volgende hierover op: "Zij die indertijd uit eigen initiatief aan de weg hebben getimmerd, zagen het op een gegeven ogenblik niet meer zitten en gaven op".

5.3. Vrijtijdsbesteding

Vrijtijdsbesteding is in eerste instantie een ontspanningsactie. In dit kader heeft het een positieve invloed op de dagelijkse intermenselijke relatie en heeft het een positief effect op het nakomen van de dagelijkse verantwoordelijkheden die het bestaan de mens oplegt.

Vrijtijdsbesteding omvat zowel sport als culturele activiteiten. In het voorgaande is reeds over deze twee onderwerpen uitgeweid. Het culturele aspect, als onderdeel van de 'vrijtijdsbesteding' heeft echter meer het karakter van een hobby. De meest voorkomende vormen van hobby's op wijkniveau op Curaçao zijn: Het luisteren naar muziek, dansen, kijken naar de televisie, luisteren naar de radio, occasioneel bezoeken van clubfeesten, vissen, zwemmen, bezoeken snack, dominospelen, kaarten, dammen, computer en internet gebruik, handvaardigheid en eventueel ook lezen.

Met uitzondering van lezen en handvaardigheid, wordt het merendeel van genoemde hobbyvormen bedreven in Wacao. De ene minder dan de andere. Noemenswaardig is het feit dat de laatste jaren het bedrijven van een lichte vorm van tuinbouw en veeteelt als tijdverdrijf, steeds meer in zwang komt in geheel Bándabou.

Landbouw als hobby

*Veeteelt als hobby
(Loslopende geiten)*

5.4. Uitgaansleven

De oudere generatie in Wacao neemt weinig deel aan het uitgaansleven. Men beperkt zich tot het occasioneel bezoeken van kennissen en vrienden, waar men van gedachten wisselt en een borreltje neemt. In Wacao zelf zijn namelijk geen uitgaansmogelijkheden en geen andere ontmoetingsplaatsen zoals o.a. een Toko, Snack, Restaurant of Bar, waar men bijvoorbeeld domino kan spelen onder het genot van een biertje.

De wat jongere generatie geeft aan in beperkte vorm deel te nemen aan het uitgaansleven, middels het bezoeken van bars en clubfeesten buiten de eigen zone. Vervoerscomplicaties, financiële redenen en de groeiende criminaliteit werken hierbij echter belemmerend.

5.5. Vrijwilligerswerk

Het vrijwilligerswerk in Wacao is nooit echt van de grond gekomen. Waarschijnlijk vanwege het ontbreken van plaatselijke sport en culturele organisaties en eerder genoemde faciliteiten. Feit is dat er geen enkele sociaal-culturele of sportorganisatie uit Wacao aangesloten is bij de Plataforma Bandabou. Wel hebben bewoners van Wacao in de loop der tijden vrijwilligerswerk verricht als lid van organisaties in Barber. Een van deze organisaties is de 'Ayudo Pastoral Barber', die zich bezig hield met het thuis bezoeken van 'Ouden van Dagen'. Deze damesorganisatie is echter sinds lange tijd niet meer actief.

Volledigheidshalve zij hierbij opgemerkt, dat de Plataforma Banda Bou een sociaal-cultureel 'Overkoepelend Orgaan' is, dat een 43-tal Stichtingen onder haar vleugels heeft, verspreid over geheel Bándabou. Daarnaast heeft dit Instituut een soort strategische

overeenkomst met circa 30 andere instituten op Bándabou, waaronder o.a. Parochies, de Politiekorps, scholen en anderen. Ook de Plataforma Banda Bou kampt echter met de eigen problemen, die zich in het bijzonder manifesteren op het gebied van de benodigde fondsen, professionele mankracht en een behoorlijke huisvesting. Gesproken kan worden van een uiterst acute nood.

6. Leefbaarheid

In de Buurtmonitor 2007 wordt 'Leefbaarheid' als volgt geformuleerd: "De door bewoners ervaren kwaliteit met betrekking tot het wonen, welke bepaald wordt door de aanwezige infrastructuur, het aanzicht van de woonomgeving alsook het gedrag van de omwonenden en anderen die in de woonomgeving verkeren. Hierbij kan men streven naar een schone en veilige, maar ook het investeren in de sociale samenhang en de aanwezigheid van de nodige voorzieningen". Wij houden ons aan deze uitgangsgedachte.

6.1 Leefklimaat en Sociale Integraliteit

In het verlengde van de definitie van het begrip 'Leefbaarheid' in het voorgaande kan de term 'leefklimaat' als volgt worden geformuleerd: De sfeer en het geheel van omstandigheden waarin de mens leeft. Volgens Census 2001 is Wacao één van de zones met het hoogste percentage autochtonen (op Curaçao geboren), met name 95,1%. Dit houdt in dat de Zone Wacao in 2001 één van de zones met het laagste percentage allochtonen (in het buitenland geboren) was. Volgens meerdere respondenten ligt het percentage allochtonen momenteel zelfs lager. Men baseert deze mening op het gegeven dat naar hun weten slechts één Dominicaanse dame en één Haitiaan in Wacao woonachtig zijn, terwijl er geen Chinese toko's of snacks in Wacao zijn gevestigd.

Algemeen is bekend (ook op deskundig gebied) dat deze realiteit de sociale integraliteit/sociale cohesie (samenhang en sociale relatie tussen mensen in een gemeenschap) en het heersende leefklimaat ten goede komt. Het vermindert namelijk de kans op sociaal-culturele clashes omdat er sprake is van een meer homogene culturele gerichtheid die een voedingsbodem vormt die bevorderend is voor het saamhorigheidsgevoel en vertrouwen in de ander in de betrokken zones. Voorbeeld- en hiervan vormen zones/wijken met een hoog percentage allochtonen zoals: Otrobanda, Fleur de Marie, Berg Altena, Monteverde en Coronet. Hierbij dient te worden meegenomen een aantal wijken waar volgens plaatselijke informanten de Overheid niet selectief genoeg is geweest bij het toekennen van volkswoningen; dit met alle nare gevolgen van dien. Het betreft hierbij o.a. volkswoningwijken als Koraal Specht en Seru Fortuna en in mindere mate ook Westpunt waar de originele bewoners afwijzend spreken over 'Pueblo Nobo'. Hiermee verwijzen zij afwijzend naar de nieuwkomers uit andere zones in de nieuwe volkswoningwijk in Westpunt.

Gezegd kan worden dat het subjectieve oordeel over de sfeer en de beleving van de sociale integraliteit in Wacao positief is, voor wat betreft het gedrag van anderen. Ruim 80% van de ondervraagden zijn van mening dat er in Wacao nog een sfeer van respect, vriendelijkheid, behulpzaamheid en tolerantie heerst. Burenruzies en geluidsoverlast bijvoorbeeld komen weinig voor. Volgens een aantal ouderen is deze situatie echter duidelijk aan het veranderen. Vooral de attitude van de jeugd laat te wensen over. Dezelfde ouderen zijn ook van mening dat het dagelijkse contact tussen de mensen duidelijk minder is dan vroeger en dat Wacao langzaam uit elkaar drijft. Naar hun zeggen missen vooral de jongeren veel aan socialiteit vergeleken met vroeger.

6.2. Sociaal Kapitaal

Met ‘Sociaal kapitaal’ wordt aangeduid de sociale netwerken en de wederkerigheid van contacten tussen mensen (vrienden, burens maar ook vreemden) alsook het onderlinge vertrouwen dat daaruit voortvloeit. Een van de basisaspecten van ‘sociaal kapitaal’ is derhalve het ‘vertrouwen’ in de mensen in je omgeving. De mate van vertrouwen is o.a. belangrijk voor de capaciteit van een collectiviteit om aan de verbetering van hun eigen leven en woonklimaat te werken.

Mate van vertrouwen

Als indicatoren voor dit vertrouwen zijn 4 verschillende ‘soorten’ vertrouwen in de buurtmonitor gemeten, die hierbij volgen:

- graad van vertrouwen in ‘voor het individu belangrijke’ anderen, d.w.z. vertrouwen in mensen zoals je naaste burens, je huisarts en je collega’s.
- graad van vertrouwen in ‘willekeurige anderen’, d.w.z. vertrouwen in bijvoorbeeld willekeurige jongelui of ouderen in je omgeving.
- graad van vertrouwen in ‘vertegenwoordigers van maatschappelijke instituties’ die actief zijn in je omgeving, zoals de wijkleiders, politici, religieuze leiders of een politieagent in de wijk.
- graad van algeheel vertrouwen in anderen, d.w.z. de mate van vertrouwen in al de eerder genoemde categorieën van mensen in de omgeving van de respondent.

Feit is dat in Wacao de mensen, evenals overal ter wereld, momenteel langzaam uit elkaar aan het groeien zijn. Van de andere kant bestaat er een goede menselijke relatie binnen de wijk(en), gevoed door de nog heersende grootfamiliebanden en gedragstradities. Hierbij dient te worden meegenomen het feit, dat criminaliteit (in al zijn vormen) weinig voorkomt in Wacao. Dit komt het ‘Sociale Vertrouwen’ uiteraard ten goede. Een en ander wordt bovendien versterkt door de kleinschaligheid van de Zone waarbij iedereen elkaar kent en waaruit een zekere vorm van sociale controle voortvloeit. Het overgrote deel van de ondervraagden zijn van mening dat -hoewel minder dan vroeger- nog steeds een sociaal netwerk bestaat in Wacao, dat het contact tussen burens, vrienden en familieleden waarborgt. Onderstaand overzicht is gebaseerd op de meningen van deze respondenten voor wat betreft hun vertrouwen in de verschillende categorieën van mensen in hun omgeving.

Aspecten van Sociaal Kapitaal Wacao

	%	%	%	
	Vertrouwen in “voor individu belangrijke anderen”	Vertrouwen in “willekeurige anderen”	Vertrouwen in vertegenwoordigers van maatschappelijke Instituties	Algehele vertrouwen in anderen
Wacao	45,3	37,2	18,0	14,1
Totaal Curaçao	27,5	8,9	17,3	3,9

6.3. Huisvesting

Op Curaçao is het grootste deel van de woningvoorraad eigendomswoning. De verhouding tussen huur en eigendom hierbij is circa 1 huurwoning op 2 eigendomswoningen. Dit houdt in een percentage van 66,6% in het voordeel van de eigendomswoningen. In Wacao ligt dit percentage echter aanzienlijk hoger. Census 2001 geeft namelijk 96% eigendomswoningen tegen 4% huurwoningen. In 2001 was er een totaal van 111 bewoonde woningen met een gemiddelde bezetting van 3,7 personen per woning in Wacao.

Aantal huurwoningen per 100 eigendomswoningen Wacao

	Census 1992	Census 2001
Wacao	7,0%	4,0%
Curaçao	44,0%	44,0%

Het beeld dat je van Wacao krijgt is dat het overgrote deel van de woningen goed zijn onderhouden en in goede staat lijken te verkeren. Niettemin behoort volgens Census 2001 het percentage woningen in slechte in Wacao met een totaal van 6.3%, zeker niet tot de laagsten van Bándabou. Het ligt zelfs 0.9% boven het landsgemiddelde van 5.4%. Van de andere kant zijn de meeste huizen in slechte staat, leegstaande huizen of niet onderhouden woningen. Een goede verfbeurt kan hierbij wonderen verrichten. In dit licht bekeken ligt het percentage bewoonde huizen in slechte staat zeker lager dan genoemde 6.3%. Uit onderstaand tabel blijkt dat volgens Census 1992 en 2001, het percentage 'huizen in slechte staat' in Wacao, duidelijk is gestegen. Van 2.7% in 1992 naar 6.3% in 2001.

Percentages woningen in slechte staat in Wacao (objectief)

	Census 1992	Census 2001
Wacao	2,7%	6,3%
Curaçao	8,3%	5,4%

Feit is dat Wacao geen woningnood kent. Er is eerder sprake van een aantal leegstaande woningen van degenen die weggetrokken zijn. Verder maakt Wacao in het algemeen een schone indruk, met uitzondering van een deel van de hoofdweg Toko Wacawa-Bou'i Barber. Langs het oostelijke deel van deze weg liggen namelijk flessen, kartonnen dozen e.d., die uit langs rijdende auto's zijn geworpen.

Nieuw huis in Wacao

Huis tussen het groen

6.4. Infrastructuur

Zoals in Hoofdstuk 2, blz. 6 opgemerkt, heeft Wacao de vorm van een driehoekige vlieger met een staart. De vlieger wordt gevormd door een drietal wegen: 1. Een stukje van de grote weg Barber-Westpunt. 2. De weg die bij 'Tanki di Wacawa' aan de weg Barber-Westpunt begint en in noordwestelijke richting loopt. 3. De weg die bij de oude 'Toko Wacawa' aan de weg Barber-Westpunt begint en naar Bou'i Barber gaat. De staart van de vlieger wordt gevormd door het laatste stuk van de weg genoemd onder punt 2.

Al deze hoofdwegen zijn geasfalteerd. De grote weg van Barber naar West is pas gerestaureerd en bevindt zich in perfecte staat. De weg die bij Tanki di Wacawa begint is erg smal, maar krijgt een voldoende voor wat betreft het wegdek. De weg van Toko Wacao naar Bou di Barber krijgt ook een ruim voldoende, doch is hier en daar aan restauratie toe. Het overgrote deel van de tussenwegen zijn echter niet verhard, terwijl een enkele met een laagje asfaltgrind is bedekt. Zij verdienen de nodige aandacht.

Voor wat betreft de straatverlichting in de Zone Wacao kan ronduit gezegd worden dat die onvoldoende is. Alleen eerdergenoemde hoofdwegen zijn namelijk van verlichting voorzien. De straatlantaarns liggen echter vrij ver uit elkaar, terwijl die op de weg van 'Tanki di Wacawa' op de vingers van één hand te tellen zijn. Volgens respondenten laat het onderhoud hiervan bovendien te wensen over. Verschillende van de lantaarns doen het niet, terwijl men lang moet wachten voordat hieraan iets wordt gedaan. Een belangrijke noot is het feit dat het merendeel van de huizen in Wacao, langs deze hoofdwegen staan.

Zoals eerder opgemerkt beschikt de Zone niet over Toko's, Snacks, winkels of enige vorm van uitgaansmogelijkheid. Inkopen worden in Barber, Bou'i Barber, Soto, Tera Kòra en in de stad gedaan.

In het voorgaande is tevens gewezen op het feit dat Wacao niet over een Buurtcentrum of enige vorm van faciliteiten voor sportactiviteiten beschikt. Deze realiteit geldt ook voor wat betreft onderwijsvoorzieningen en andere hieraan verbonden faciliteiten zoals o.a. naschoolse opvang, huiswerkbegeleiding en crèches.

6.5. Transport

Hoewel minder, zijn de soort klachten voor wat betreft het publieke transport vrijwel gelijk aan die van andere naburige Zones zoals Westpunt en Lagun. Deze klachten groeperen zich in het bijzonder rond de volgende realiteit: Er rijden geen kleine bussen op Wacao, terwijl volgens de bewoners de grote bussen met een te lage frequentie langs gaan en de vertrektijden soms schommelen.

Een situatie die als een grote tekortkoming wordt ervaren, is het feit dat er geen (grote) bussen rijden op de hoofdweg die van de weg Barber-Westpunt naar de weg van Bou'i Barber loopt. Dit terwijl het grootste deel van de bevolking van Wacao langs deze weg woont. Het gevolg hiervan is dat de inwoners soms ruim een half uur moeten lopen om op een van laatstgenoemde twee hoofdwegen de grote bus te nemen. Anderen lopen zelfs naar Barber om daar gebruik te kunnen maken van een kleine bus.

Een andere tekortkoming is volgens respondenten het feit dat de bushaltes geen overdekking hebben; met het gevolg dat men soms ruim een uur in de hete zon moet staan wachten of doorweekt raakt door de regen.

Het feit dat de eerste bus momenteel eerder uit Westpunt vertrekt (5.30u a.m.), terwijl een tweede bus om 7.30u a.m. vertrekt, wordt in Wacao als positief ervaren. Dit maakt het namelijk (eindelijk) mogelijk om met de bus naar het werk te gaan en ook nog op tijd aan te komen.

Ter verhoging van de frequentie waarmee de grote bussen Wacao aandoen, ziet men- net als in Westpunt en Lagun- als oplossing, de inzet van kleinere bussen die met een hogere frequentie langs gaan.

Niet overdekte bushalte in Wacao

Het structurele verkeersprobleem, waarbij de weg naar Bándabou niet meer in staat is in de eerste morgenuren de grote vloed auto's richting stad te verwerken, geldt ook voor Wacao. Evenals in Westpunt, Lagun en Soto, moet men ook in Wacao vóór zessen vertrekken om door de enorme files, die vanaf Krakeel beginnen, heen te komen en op tijd op het werk te zijn in de stad of omgeving hiervan.

6.6. Veiligheid in Wacao

Bij vormen van onveiligheid op wijkniveau wordt gedacht aan zaken als overlast van omwonenden, van groepen jongeren (hangjongeren), maar ook criminaliteit en vandalisme, verkeersoverlast, overlast door drugsgebruikers, verlichting en donkere gebieden in de wijken. Ook situaties waar dreiging van uitgaan kunnen een gevoel van onveiligheid bij wijkbewoners teweeg brengen. Bijvoorbeeld op straat lastig gevallen worden.

Feit is dat de zone Wacao vrijwel geen criminaliteit kent. Kleine diefstallen komen wel eens voor, maar is te verwaarlozen. Wacao kent ook geen vandalisme, overlast van jongeren, drugsverslaafden of burenoverlast.

De wijk wordt in het algemeen als veilig beschouwd door de inwoners. Dit heeft uiteraard te maken met de kleinschaligheid van de Zone, waardoor eenieder elkaar kent. Volgens een aantal respondenten is de nog aanwezige resten van een streekcultuur waarin de 'sociale controle' een belangrijk rol speelde, hier ook debet aan. Een ander aspect is het feit dat volgens een groot aantal respondenten de mensen van Wacao goed met elkaar kunnen opschieten. "Wacao is net één grote familie", zegt een vooraanstaande wijkleider. Hierdoor waarschuwt men elkaar en let men op wanneer de ander niet thuis is. Dezelfde wijkleider merkt echter meteen op dat de tijden aan het veranderen zijn en dat vooral bij de jeugd tekenen van achteruitgang te constateren is voor wat betreft de normen en waarden van vroeger.

Het voorgaande in acht genomen hebben de bewoners van Wacao weinig klachten over de politie. Men is wel van mening dat de politie als een soort waarschuwing meer zichtbaar moet zijn in de wijk.

6.7. Gezondheid; een gezonde wijk

Gezondheidsverschillen hebben volgens de literatuur te maken met de socio-economische positie van mensen, met hun gezondheidscultuur, hun huisvestingssituatie, hun opleidingsniveau en met het wel of niet hebben van werk. Een uiterst belangrijk aspect hierbij is ook hun cultureel niveau, dat bepaald wordt door de status van hun normenpakket. Deze verschillende factoren beïnvloeden elkaar, terwijl het wetenschappelijk moeilijk te bewijzen is welke invloedsfactoren het meest van belang zijn door de ingewikkelde samenhang.

Evenals in nabij gelegen Zones als Westpunt en Lagun, is het merendeel van de ondervraagden in Wacao van mening dat hun Wijk als een gezonde wijk beschouwd kan worden. Zij kennen namelijk niet veel mensen die ziek zijn. Volgens hen komt dit o.a. omdat men in Wacao goed voor de 'Ouden van Dagen' zorgt thuis, terwijl men gezonder eet dan verschillende andere wijken op het Eiland. Chinees eten of junkfood bijvoorbeeld, vormt een

uitzondering in Wacao.

Gebleken is tevens dat gelijk in andere naburige Zones, ook in Wacao het gebruik van geneeskrachtige planten, hoewel minder dan vroeger, nog steeds voorkomt. Volgens deskundigen duidt dit op een positieve gezondheidscultuur.

Het geven van een betrouwbare mening over het onderwerp 'Gezondheid', vereist echter de beschikking over cijfers afkomstig van officiële Instituten op het betrokken gebied. In dit kader vereist een en ander nader onderzoek.

De 'gezonde wijken' benadering is gebaseerd op de uitgaansgedachte, dat actieve deelname van de mensen, bijdraagt aan hun persoonlijke ontwikkeling en aan het versterken van beoordeling- en beslissingvermogens, die op hun beurt weer de intermenselijke relatie positief beïnvloeden.

In dit opzicht haalt Wacao echter een ruime onvoldoende. De daadwerkelijk collectieve 'actieve deelname' aan o.a. sociaal-culturele en sportactiviteiten is vanwege omstandigheden, vrijwel nihil te noemen. Zoals eerder opgemerkt heerst er echter een historisch-culturele socialiteitzin, die de intermenselijke relatie zeer zeker positief beïnvloedt.

7. Sociale Kaart; voorzieningen in Wacao

Voor wat betreft de 'Sociale Kaart', wordt meestal gekeken naar een beschrijving van de voorzieningen op wijkniveau en de voorzieningen die de wijk met andere wijken moet delen. Een en ander omvat meestal de aanwezigheid van de volgende voorzieningen of faciliteiten: Medisch Centrum/huisarts, apotheek, ouderenvoorzieningen, buurtcentrum, sportfaciliteiten, voorzieningen voor jongeren, bibliotheek, wijkverenigingen, scholen, winkelveorzieningen, transport en kerken.

Voorop dient te worden gesteld dat de zone Wacao evenals de zone Westpunt en Lagun, alle genoemde faciliteiten met andere Zones moet delen, in het bijzonder de Zone Barber.

7.1. Voorzieningen en Faciliteiten

- *Ministerie Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn*
Voor de diensten van de 'Ministerie Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn', inclusief sommige ouderenactiviteiten en de thuiszorg, is Wacao aangewezen op het wijkkantoor te Dokterstuin, gevestigd naast het landhuis te Dokterstuin. De vestigingsmanager is Mw. Concesa Martinez. Tel: 864-3301 / 864.0256 en Fax nummer: 864.3304.
- *Medisch Centrum/Huisarts*
Wacao is ingedeeld bij de Sentro Mediko Barber. De artsen die op Barber dienst doen zijn: dr. Sommers, dr. Tweed en dr. Cummins. Tel: 864.3336. Even als de andere Zones rondom Barber, is Wacao aangewezen op de diensten van Botika Bándabou te Barber.
- *Buurtcentrum:*
In het voorgaande is eerder uitgeweid over het feit dat Wacao niet over een Buurtcentrum beschikt. De Zone beschikt ook niet over enige vorm van sportfaciliteiten of voorzieningen voor jongeren en ouderen.
- *Bibliotheek:*
Ook Wacao is sinds de sluiting van de bibliotheek in Barber, aangewezen op de Bibliobus (Bùs di Buki) van de Openbare Bibliotheek. Informatie van officiële zijde wijst echter uit dat een klein aantal aan kinderen uit Wacao gebruik maken van de faciliteiten hiervan. Dit heeft waarschijnlijk ook te maken met transport problemen, aangezien de Bibliobus niet verder dan Barber gaat. Het feit dat de 'Bus di Buki' volgens haar schedule Barber soms ook op zaterdagen bezoekt, werkt uiteraard niet bevorderend hierbij. Dit aangezien de kinderen dan thuis zijn.
- *Scholen:*
Wacao heeft nooit enige vorm van onderwijsinstelling gekend. In het verleden gingen de kinderen in Westpunt, Barber en Soto naar school. Sinds de sluiting

van de St. Petruschool in Westpunt echter gaan zij ook in Tera Kòra en in de stad naar de Lagere School. Het Voortgezet Onderwijs wordt in Barber of in de stad gevolgd.

- *Wijkverenigingen:*
Wacao telt slechts één wijkvereniging, met name de Fundashon Pal'i Tamarein, die, zoals eerder opgemerkt, het behoud van de 'Suplamenteu di Kachu' (hoorn blazen) uit de Curaçaose culturele erfenis, nastreeft.
De Fundashon Pal'i Tamarein heeft ook een drumband voor kinderen en jongeren onder haar beheer, die momenteel door omstandigheden minder actief is. Voorzitter en contactpersoon is Dhr. Marwin Ricardo: Tel. 864.3150 / 523.1335.
- *Winkelvoorzieningen:*
In het voorgaande is eerder uitgeweid over het feit dat in de zone Wacao geen toko's, snacks, restaurants of winkels zijn. Inkopen worden in Barber, Bou'i Barber, verderop en in de Stad gedaan.
- *Transport:*
Voor wat betreft transport wordt in Wacao van het publieke transport en van 'kleine bussen' gebruik gemaakt. Zoals eerder aangegeven moet men echter naar Barber of Bou'i Barber lopen/liften om een 'kleine bus' te pakken, aangezien zij Wacao niet aandoen. Uiteraard wordt ook gebruik gemaakt van de personenwagens.
- *Kerken:*
In Wacao heeft nooit een Rooms Katholieke Kerk bestaan. Ook geen van andere kerkgenootschappen. Momenteel gaan de mensen vooral in Barber en Soto naar de kerk. Een enkeling ook in Westpunt of verderop richting stad.
In Barber is er kerkdienst op zaterdagavond 7 uur en zondagmorgen om respectievelijk 7 en 9 uur. In Soto zijn de diensten om 6 uur op zaterdagavond en zondag morgen om 7 en 10 uur.

Gebouw Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijnszorg Bándabou

8. Wijkontwikkeling

8.1. Stand van zaken

Fysieke Infrastructuur

Met uitzondering van het pas gerestaureerde stukje van de weg Barber-Westpunt, dat deel uitmaakt van de zone Wacao, heeft de laatste jaren geen enkele noemenswaardige activiteit op het gebied van de fysieke infrastructuur in de zone Wacao plaats gevonden.

Feit is dat de hoofdweg die van de vroegere Toko Wacao naar Bou'i Barber loopt, op een aantal plekken aan restauratie toe is. De verspreiding van de straatverlichting en het onderhoud hiervan laat duidelijk te wensen over.

Verder kent de Zone Wacao geen woningnood, terwijl de huizen waarvan het overgrote deel eigendomswoningen zijn, in goede of acceptabele staat verkeren. Opvallend is dat de meeste voorerven wel schoon zijn, doch een dorre indruk maken. Weinig zijn beplant met bomen en/of planten.

Ten overvloede wederom de opmerking dat de zone Wacao geen infrastructuur kent in de vorm van een buurthuis of fysieke sportfaciliteit.

Sociaal-culturele activiteiten met vormende waarde

Het voorgaande in acht genomen kan gesteld worden, dat momenteel een duidelijke stagnatie te constateren is voor wat betreft het sociaal-culturele ontwikkelingsproces in Wacao. Uiteraard komt dit de wijkontwikkeling niet ten goede, in het bijzonder op opvoedkundig en educatief gebied.

8.2. Wensen en Behoeften

Er bestaat een wezenlijk verschil tussen de begrippen Wensen en Behoeften. In het kader van het onderhavige onderwerp, zal in het navolgende een uiterst summiere uiteenzetting worden gegeven van beide begrippen, hetgeen van invloed zal zijn bij de invulling van de verschillende punten die respectievelijk onder beide begrippen vallen.

Het begrip 'Wensen': Een bewust verlangen naar al of niet te verkrijgen, te verwezenlijken of te verbeteren zaken (online encyclopedie).

Het begrip 'Behoeften': De som van sociale, socio-economische, fysieke en psychologische elementen die voor het welzijn, het bestaan en overleving van het individu of gemeenschap nodig zijn (online encyclopedie).

Uit bovenomschreven begrippen blijkt duidelijk dat het begrip 'Behoeftte' een diepere dimensie kent. Met dien verstande dat het opstellen van een realistische lijst van 'behoeften' de beschikking over meer concrete en specifieke gegevens vereist, waarover de niet ingewijde meestal niet beschikt. In het licht van deze uitgangs- gedachte nu, dient de hierna volgende

verdeling bekeken te worden.

Wensen

De bewoners van de Zone Wacao formuleren hun wensen als volgt:

1. Met uitzondering van het stukje hoofdweg Barber-Westpunt, dient aandacht besteed te worden aan de twee andere hoofdwegen die deel uitmaken van de zone Wacao. Bovendien zijn er een aantal tussen- en zijwegen die vanwege hun lengte zeker in aanmerking komen om tenminste met een laag asfaltgrind bedekt te worden. Dit zou vooral bij regenval een grote opluchting betekenen;
2. De straatverlichting is in de hele Zone verre van genoeg. Ook het onderhoud ervan laat te wensen over. De bewoners hopen dat hier snel verbetering in komt;
3. Men wenst meer mogelijkheden voor de beleving van sport- en culturele activiteiten en andere vormen van ontspanningsmogelijkheden voor jongeren en ouderen en vooral professionele hulp om het sociaal-culturele leven op gang te brengen;
4. Voor wat betreft het publieke transport wensen de bewoners dat dit beter wordt geregeld. Een enorme vooruitgang zou zijn indien de grote bus ook langs de hoofdweg Toko Wacao-Bou'i Barber zou rijden. Meerdere respondenten zijn van mening dat dit zou kunnen indien het Busbedrijf 'kleinere bussen' zou inzetten, die echter met grotere frequentie Wacao zouden aandoen.
5. Een vurige wens van de inwoners is, dat de bushaltes overdekt worden zodat zij beschermd zijn tegen de hete zon en de regen.

Behoeften

Uit het in het voorgaande uiteengezette vloeien de navolgende aanbevelingen voort:

1. De socio-economische situatie van Wacao baart zorgen en verdient urgente aandacht. De werkloosheidscijfers van 2001 (paragraaf 4.4.) en de inkomensverdeling (paragraaf 4.2.) wijzen dit uit;
2. Ook het onderwijs verdient aandacht. Het creëren van de mogelijkheid tot naschoolse opvang en crèche-activiteiten alsook huiswerkbegeleiding houdt een grote stap in de goede richting in. (paragraaf 5.1);
3. Het scheppen van de mogelijkheid tot de beleving van sport en culturele activiteiten, voor het volgen van cursussen algemene vorming in al diens aspecten alsook het doen van vrijwilligerswerk, dient ook als aandachtgebied beschouwd te worden. Dit aspect van de wijkontwikkeling bevindt zich namelijk in zorgelijke toestand;

-
4. Een eerste vereiste hierbij is het zorg dragen voor de nodige fysieke infrastructuur. Het lot wil dat de basis hiervoor reeds aanwezig is in de zone Wacao. Dit in de vorm van een overwoekerd voetbalveld en een in verval geraakte buurtgebouw, de vroegere Club San José.
Een rigoureuze schoonmaak van het voetbalveld en upgrading hiervan met o.a. nieuwe doelpalen en een stukje tribune, zou de sportbeoefening in Wacao in hoge mate ten goede komen.
De restauratie van het oude San José-gebouw met de toevoeging van een ruime open achterporch en speeltuintje, zou de grote doorbraak op sociaal-cultureel en educatief gebied betekenen. Het creëert namelijk de mogelijkheid tot:
 1. De ontplooiing van activiteiten op het gebied van de naschoolse opvang, huiswerkbegeleiding en het houden van een crèche;
 2. De verzorging van cursussen op educatief en opvoedkundig alsook creatief-expressief gebied;
 3. De beleving van verschillende vormen van indoor-sportactiviteiten zoals het dominospel en kaartenspel, tafeltennis e.d.
 4. De organisatie van andere vormen van activiteiten op sociaal-cultureel gebied alsook publieke evenementen;
 5. Het ontstaan van een team van vrijwilligers die onder professionele begeleiding, waardevol werk kan verrichten op het gebied van de wijkontwikkeling.

Algemene Opmerking

Om aan bovenomschreven Wensen en Behoeften te voldoen, is een efficiënt functionerend uitvoeringsorgaan die de algehele coördinatie verzorgt, van determinerende aard. Het overkoepelende orgaan 'Plataforma Banda Bou' is hierbij een alternatief. In dit kader dient dit Instituut echter een waarlijke metamorfose te ondergaan. De Plataforma Bándabou kampt namelijk met complicaties van structurele aard, zoals in het voorgaande al is opgemerkt.

8.3. Profiel Zone Wacao

Profiel Wacao zone 9 oppervlakte 22.99

	Curaçao 1992	Curaçao 2001	Curaçao 2011	Wacao 1992	Wacao 2001
Bevolking	144097	130627		450	410
Sexratio	111	116		110	107
Jongeren % (0-14 jaar)	25.9	23.6		25	26
Personen 15-65 jaar	66.0	65.6		65	60
Ouderen %	8.1	10.8		10	14
Katholieken %	81.3	80.1		78	76
Onkerkelijken %	5.1	4.6		1.3	0.5
Papiamentstalige Huishoudens	83.3	80.8		96	98
Allochtonen	12.5	15.8		2.9	4.9
Vertrekplannen	-	6.2		-	1.2
Vertrekplan 18-24 jaar	-	16.6		-	-
Tienermoeders	7.0	7.3		-	5.9
Opleidingsniveau	23.1	38.3		8.4	14.3
Schoolparticipatie 15-19 jaar	72.5	81.5		63.3	88.2
Schoolparticipatie 0-3 jaar	35.2	42.4		15.9	26.1
13-14-15 jaar op basisschool	26.2	19.2		-	8.7
Drop out %	45.3	45.2		32.4	-
Analfabeten %	3.9	3.6		6.8	4.8
Schoolbussers %	11.4	12.4		53.4	55.8
Gem. Inkomen werkende **	2273	2646		1704	1541
Gem. huishoudinkomen **	3451	3701		2760	2545
Werkloos %	16.9	15.8		15.5	22.7
Jeugdwerkloosheid	32.7	33.7		44.4	-
Langdurig werkloos	-	49.1		-	56.8
Economische afhankelijkheid	179	182		206	109

** Inflatie 1992-2001 = 24.6 %

Vervolg profiel Wacao zone 9 oppervlakte 22.99

	Curaçao 1992	Curaçao 2001	Curaçao 2011	Wacao 1992	Wacao 2001
% tijdelijke baan	26.3	20.7		27.7	27.3
Tijdelijke baan - vaste baan ratio	35.8	26.2		38.4	37.5
% werkgevers	7.7	9.2		0.7	4.8
% losse jobs	10.3	7.4		10.2	7.9
% onderstandtrekkers	6.3	8.2		5.8	7.9
% met bus naar werk	16.8	15.4		26.5	26.2
Groei/afname met bus naar werk	-1.4	-		-0.3	-
Aantal bewoonde woningen /km	43161	-		111	-
Gemiddelde woonbezetting	3.5	3.0		4.0	3.7
Oppervlakte woning	125.9	-		104.7	-
Leegstand per 100 bewoonbare	8	-		15	-
% slechte woningen	8.3	5.4		2.7	6.3
Aantal huur per 100 eigendomswoning	44	44		7	4
Gemiddelde huurprijs	364	475		-	-
Huishoudinkomen huurders huurwoningen	3001.3	-		-	-
Aanwezigheid score basisvoorzieningen	5.8	5.8		5.7	5.8
Aanwezigheid score luxe voorzieningen	-	6.0		-	5.1
% autobezit per 100 HH	102	101		90	104
% vrouwelijke hoofd HH	34.7	39.6		24.1	23.4
% meergezins HH	9.6	8.0		12.5	18.0
% eenouder met kinderen < 18 jaar	10.5	7.8		-	-
% eenpersoonshuishoudens	15.7	20.7		-	-

Resultaten Wacao gebaseerd op Census 1992 en 2001 (e.a.)

- Relatief lichte vermindering bevolking sinds 1992 (ruim 8,9%);
- Zeer hoog percentage eigendomswoningen (96%);
- Lichte daling gemiddelde huishoudgrootte sinds 1992 (3,7%);
- Laagste percentage vrouwelijk hoofd Huishouden in 2001 (23,4%);
- Op één na laagste percentage tienermoeders in Bandabou (5,9%);
- Zeer hoog percentage autochtonen (op Curaçao geboren) (95,1%);
- Lichte daling sexratio sinds 1992;
- Lichte groei 'vergrijzing' gedurende periode 1992-2001 (3%);
- Lage deelname aan uitgaansleven;
- Lage doch lichte stijging opleidingsniveau sinds Census 1992 (14,3%);
- Relatief hoog percentage 'dropouts'; (32,4%)
- Substantiële percentage onderstandtrekkers (7,9%);
- Opvallend lage gemiddelde inkomen per werkende;
- Lage gemiddelde huishoudinkomen;
- Hoog percentage economische afhankelijk;
- Opvallend hoog percentage werkloosheid (56,8%);

Dankwoord

Het Ministerie Sociale Ontwikkeling Arbeid en Welzijn wil hierbij een woord van dank uitspreken aan een ieder die op welke wijze dan ook een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van dit buurtprofiel. De bijdrage van de wijkvertegenwoordigers zijn hierbij van onschatbare waarde geweest.

In het bijzonder gaat onze dank uit naar:

De Bewoners van de Zone Wacao

Dhr. Serapio Pinedo

Dhr. Marwin Ricardo

Mw. Teché Koeiman

Dhr. Melvin Doran

Mw. Rosa Doran

Mw. Beatriz Leito

Dhr. Lourenso Sambo

Dhr. Freddy Leito

Dhr. Rudsel Felipa

Mw. Helma Maduro

Bronvermelding (Meest belangrijke)

- W.E. Renkema: Het Curaçaose Plantagebedrijf
- Janga L: De Ontstaansgeschiedenis van onze Wijken
- Dolf Huijgers/Lucky Ezechiëls: Landhuizen van Curaçao en Bonaire
- Pastor R. Nooiyen: Historia demográfiko di algun Plantashi di Kòrsou
- F.E. Gibbes/N.C. Kenepa/M.A. Scriwanek: De Bewoners van Curaçao.....
- Reda Sosial: Pobresa, Ban Atak'e
- Ursula/ Wallé SKC: Buurtmonitor 2007
- CBS Census 1992 en 2001
- CBS Huishoudens in de Nederlandse Antillen
- CBS Leefsituatie in achterstandsbuurten
- Weeber/Witteveen: o.a. Urgentieplan Buurten
- Weeber L.& I. Witteveen (1991): Futuro di Bándabou
- Rèspèt, Speransa pa un Desaroyo Propio
- De Encyclopedie van de Nederlandse Antillen
- Internet: The Wikipedia Encyclopedia etc
- Curaçao in Oude Aansichten (J. Hartog)

Colofon

Buurtprofiel Wacao

Teksten:

Community Curaçao

In opdracht van:

Ministerie SOAW

Foto's:

Community Curaçao

Ariadne Faries

Grafische vormgeving:

Ariadne Faries

Print/Distributie:

Ministerie SOAW

Informatie:

Ministerie SOAW

Sector Familie en Jeugd

Apna gebouw 5e verdieping

Tel: 466 93 43

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**